

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 2. Solvuntur opposita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

bonam, si displiceam in aliquo, quod cognosco esse Deo bonum; unde non possum non attingere vel omnia prædicata divina, quibus Deus bene se habet, & non defectuose, vel unum cum respectu ad alterum.

83. Fit 3. Nihil officere assertionibus nostris, si ve dicamus relationes divinas, & actus liberos, & contingentes esse perfectiones Dei, ut aliqui docent, si ve dicamus non esse perfectiones Dei, ut alij docent; ratio est, quia si sint Dei perfectiones, jam possumus ea prædicata velle, quia Deo bona, ac proinde cum respectu ad ea omnia, quibus Deus bene se habet, & non defectuose; si verò non sint perfectiones Dei, amamus illa, quia Deus exigit identitatem cum illis, ac proinde divina bonitas, quæ ea prædicata sibi exigit, mover per convenientiam; quod satis est, ut terminetur verum actus Charitatis Theologicæ; ubi notandum est, ea prædicata contingentia, & relativa, quamvis supponantur non esse perfectiones, quibus perficiatur Deus, eò quòd essentia divina sit simpliciter infinitè perfecta, nec possit ulterius perfici, quòd est se ipso simpliciter perfectum, licet dicat exigentiam essentialem ad alia prædicata ad eum modum, quo Deus non potest perfici à creaturis, quia creaturæ non sunt sibi essentialia, licet dicat exigentiam essentialem ad creaturas possibili; nihilominus prædicata divina si ve relativa, si ve contingentia esse perfectiones, quibus res à Deo distinctæ perfici possunt; quandoquidem eo ipso, quòd à Deo distinguantur, limitatæ sunt, & non simpliciter infinitæ, ideòque capaces, ut à quocunque prædicato divino perficiantur. Sic personalitas divina Verbi, quamvis non possit perficere essentiam divinam, nihilominus perficit quammaximè humanitatem Christi Domini, cum qua hypostaticè unitur; verum de his latius in Tract. de Trinitate.

SECTIO II.

Solvuntur Opposita.

84. Objicies 1. contra 1. Assertionem: si omnia bona, quæ propter bonitatem divinam super omnia amatam possumus aliis amare, essent objectum formale Charitatis Theologicæ, etiam possemus per Charitatem Theologicam amare damnatos; sed damnatos non possumus amare per Charitatem Theologicam: ergo &c. Probat maj. sicut ex Charitate erga Deum gaudemus de felicitate æterna Beatorum, ita ex Charitate erga Deum possumus dolere de æterna infelicitate damnatorum; possumus enim velle, quòd damnati non fuissent damnati, & quòd habuissent auxilia efficacia ad salutem consequendam, & laudandum Deum in æternum: sed hoc est eos amare per Charitatem Theologicam: ergo &c. Resp. dist.

maj. possemus amare damnatos tanquam purum objectum quod, conc. tanquam objectum cui relatè ad Charitatem Theologicam, nego maj. & dist. mi. nego conseq. Ad probat, distinctis eodem modo præmissis nego conseq. quia, ut tristaremur, & doleremus respiciendo damnatos ut objectum formale cui minus præcipuum relatè ad Charitatem Theologicam, opus erat, ut divina bonitas esset nunc illis applicata, reverèrque eos amore dignos per communicationem in ordine ad Beatitudinem ex dictis à num. 77. cùmque non ita sit applicata, sed potiùs sint damnati irrevocabiliter exclusi à tali communicatione, exinde non possumus per Charitatem Theologicam dolere, aut tritari de æterna infelicitate damnatorum respiciendò illos ut objectum formale cui minus præcipuum Charitatis Theologicæ; unde solùm possumus habere aliquos actus velleitatis, vel si mavis affectivè efficaces, quibus desideramus, ut non peccassent, in circumstantiis illis, in quibus poterant, non peccasse, & ut sic evitassent damnationem; at damnatione jam supposita non tristamur de illa, sed potiùs approbamus ex Charitate erga Deum, ut habet D. Thomas 2. 22. quæst. 25. art. 11. in Corpore, ubi ait: *illud autem bonum vite æternæ, quòd respicit Charitas spiritibus illis à Deo æternaliter ex Charitate velle non possumus; hoc enim repugnaret Charitati Dei, per quam ejus justitiam approbamus.*

85. Quare sicut desiderare, quòd objectum aliquod sit lucidum, ut possim illud videre, non est actu illud videre; ita desiderare, quòd damnati habuissent auxilia efficacia, quibus constituti erant in statu, in quo possent amari ut objectum cui relatè ad Charitatem Theologicam, non est illos amare Charitate Theologica; & uno verbo, cùm Charitas Theologica respiciat objectum materiale suum denominatum per convenientiam à bonitate divina, ad quam accedere potest, & damnati irrevocabiliter ab hoc ordine jam sint exclusi, exinde nequaquam possunt terminare talem actum Charitatis Theologicæ respicientem illos, ut objectum materiale cui: unde damnatos, aut dæmones non possumus amare ex Charitate erga ipsos, quæ respiciantur ut objectum materiale cui minus præcipuum; sed ex Charitate erga Deum, quatenus ad ostensionem gloriæ Dei est illis applicata divina bonitas; idcirco D. Thomas locò supra citatò ita concludit: *per hunc modum & naturam demonum etià ex Charitate diligere possumus, in quantum scilicet volumus illos spiritus in suis naturis conservari ad gloriam Dei, quòd est illos amare ad modum rerum irrationalium, ut purum objectum materiale, ex dictis num. 79.*

86. Objicies 2. contra 2. Assertionem: actus Charitatis habet pro objecto formali non solùm bonitatem divinam physicam; sed etiam moralem: atqui plura attributa v. g. immensitas, omnipotentia, & id genus alia solùm habent

habent bonitatem physicam: ergo non possunt esse objectum formale actus Charitatis Theologicæ; atqui possumus ea amare, quia Deo bona: ergo non sufficit ad actum Charitatis amare aliquid Deo bonum, quia Deo bonum, conc. sub alia consideratione, neg. maj. & diffini. solum habent bonitatem physicam præscindentem à morali transeat, excludentem moralem, aut non potentem attingi, quia Deo bonam, neg. mi. & conseq. Unde mi. subsumpta quantumvis vera, nihil affert contra nos. Ratio est, quia sicut bonitas moralis attingi potest, quia Deo bona; ita etiam attingi potest bonitas physica; quod satis est ad objectum formale Charitatis Theologicæ, sive illa prædicata amemus Deo gratiâ Dei, ut supra diximus; quin potius omnia prædicata necessaria absoluta sunt de essentia physica, & metaphysica Dei, ac proinde realiter, & virtualiter identificata cum bonitate divina, quæ inclinatio ad honestum, & conforme naturæ ut rationali: sive rebus placentibus Deo, qui est prima regula morum.

87. Objicies 3. Licet possumus amare proximum propter bonitatem Dei, at non possumus illum amare Charitate Theologica: ergo bonitas Dei non est sufficiens objectum formale Charitatis Theologicæ: probatur antecedens. Per eandem virtutem Patriæ, per quam Deum colimus propter propriam Excellentiam Dei, non colimus homines propter Dei Excellentiam: ergo per eandem virtutem Charitatis, per quam amamus Deum propter propriam bonitatem, non amamus homines propter bonitatem Dei. Resp. communiter negando antec. & ad probat. conc. ant., & negando conseq. Rationem discriminis affert D. Thomas 2. 2. quæst. 25. art. 1. ad 2. per hæc verba: *Ad secundum dicendum, quod amor respicit bonum in communi, sed honor respicit proprium bonum honorati; deferitur enim alicui in testimonium proprie virtutis, & ideo amor non diversificatur specie propter diversam quantitatem bonitatis diversorum, dummodo referantur ad aliquod unum bonum commune; sed honor diversificatur secundum propria bona singulorum: unde eodem amore Charitatis diligimus omnes proximos, in quantum referuntur ad unum bonum commune, quod est Deus; sed diversos honores diversis deferimus secundum propriam virtutem singulorum; & similiter Deo singularem honorem patriæ deferimus propter ejus singularem virtutem.* Hæc D. Thomas.

88. Plures sunt Theologi, qui cum vasquez de Adoratione disp. 6. cap. 1. & tomo. 5. in 3. partem disp. 98. cap. 2. & cum Turiano disp. 73. Dubio 1. neutiquam possunt huic solutioni acquiescere. Ratio eorum est, quia sicut honor in communi respicit excellentiam in communi, & honor specialis excellentiam specialem; ita amor in communi respicit bonum in communi, & amor specialis bonum speciale, proindeque sicut possumus honorare S.

Petrum v. g. propter suam excellentiam, ita possumus amare proximum propter suam bonitatem: ergo sicut virtus Patriæ, qua adoramus Deum propter ipsius excellentiam, non potest se extendere ad adorandum hominem propter excellentiam Dei; neque virtus Charitatis, quam amamus Deum propter bonitatem divinam, poterit se extendere ad adorandum hominem propter bonitatem Dei.

Propter hoc argumentum Contenton dicit 89 4. cap. 1. ex doctrina, quam antea tradiderat P. Granadus tract. 1. disp. 5. & Ripalda disp. 37. sect. 4. mentem D. Thomæ aliter exponendam censet; itaque docet, sensum D. Thomæ hunc esse, nimirum amorem ferri in bonum commune non quidem quia non possit respicere bonitatem particularem personæ amata, sed quia necesse non est, ut semper moveatur ex illa, cum etiam possit moveri ex aliena bonitate; honorem verò respicere bonum particulare, nempe excellentiam solius personæ, non verò excellentiam alienam; nec obest, quod unus possit propter alium honorari, nempe Sanctus propter Deum, quia tunc excellentia Dei non est motivum specificans cultum Dulciæ, sed propria duntaxat ipsius Sancti excellentia; ad eum modum, quo Sacerdotes, Prælatos, Proteges veneramur, quia pollent autoritate, vel à Deo, vel à Republica, vel à Rege eis concessa; quæ quidem est excellentia quædam Moralis ipsorum propria, proindeque in hoc sensu deferuntur eis reverentia propter propriam eorum excellentiam.

Hæc solutio, etsi doctrinam valde probabilis continet, tamen non est satis clara, proindeque ad perfectam intelligentiam scire oportet determinationem habitam à bonitate divina, ratione cujus ipsos etiam peccatores amamus, nõ reddere in se ipsis moraliter bonos eos, qui præcisè à tali divina bonitate ita afficiuntur; non enim dici potest moraliter bonus in se ipso peccator eo præcisè, quod sit amabilis propter bonitatem divinam, sed redditur bonus purè respectivè, scilicet capax, cui propter divinam bonitatem ea desiderentur, quæ Deo placent, & ad quæ paratus est Deus peccatorem perducere, ut Deum ipsum obtineat, si per peccatorem non steterit; atque in hoc sensu clarè patet, peccatorem non dici actu bonum in se ipso, sed respectivè bonum, nimirum capacem obtinendi bonitatem, quam habebit, si per ipsum non steterit; hæc autem bonitas respectiva satis est, ut propter bonitatem divinam amentur creaturæ rationales, cum ad hoc applicata sit illis divina bonitas, ut constat à num. 78.

At pura respectiva excellentia moralis non sufficit ad adorationem, sed supponit in persona dignitatem, à qua specificatur actus adorationis; sic imagines sacras adoramus propter ipsarum dignitatem, cum reverè in se ipsis Sacrae sint, ut constat à num. 117. de fide, ita ut si res aliqua in se ipsa dignitatem aliquam solutam

solutam non habeat, non possit terminare adorationem; cum autem possit terminare amorem, quamvis res illa in se ipsa absolutam bonitatem non habeat, sed tantum sit bona respectivè; exinde nulla tenet paritas ab actu Charitatis ad actum adorationis. Atque ista est mens D. Thomæ, dum docet, quod amor respicit bonum in communi, item bonum præscindens ab absoluto, & respectivo rei; quæ amatur; sed honor respicit proprium bonum honorari, id est, non potest res honorari, quin in se aliquam propriam, & absolutam excellentiam habeat.

92. Quapropter si res aliqua in se habeat excellentiam absolutam sibi propriam, & applicatam, jam erit veneratione digna, & tunc poterit adorari vel propter suam propriam excellentiam, vel etiam propter excellentiam alienam, quandoquidem est subjectum capax adorationis, cujus quidem capax non est, si in se illam dignitatem absolutam non habeat; unde cum subjectum incapax adorationis adorari non possit, non poterit adorari propter alienam dignitatem, quod in se nullam absolutam dignitatem habet; hæc autem est ratio, quare possumus adorare plura à Deo distincta adoratione Patriæ respectiva, quia & in se res sacræ sunt, atque ipsi applicata est divina excellentia, ut non solum propter propriam ipsorum dignitatem possint inferiori cultu adorari, verum etiam propter divinam dignitatem adorari possint adoratione respectiva Patriæ; respectiva inquam, nam adoratione absoluta Patriæ solus Deus adorari potest; sic adoramus Lignum Crucis, Christi Domini Humanitatem, & juxta plures Theologos adorari etiam potest Beatissima Virgo propter respectum ad divinum Verbum, quod ventre gestavit, à quo non minus fuit dignificata, quam Lignum Crucis; quamquam hæc adoratio non publicè, sed cautè adhibenda est ad vitandum scandalum in rudibus, & imperitis, ne judicent, venerari Deiparam tanquam Deum.

93. Adoratio autem ista respectiva, quæ jam supponit excellentiam propriam rei adorandæ, non potest omnibus rebus adhiberi, sed illis tantum, quibus excellentia divina applicata sit ad adorationem; nec aliter melius possumus eam adorationem inferre, quam ex usu Ecclesiæ, quæ res aliquas ut sacras veneratur, & insuper ut habentes applicatam excellentiam divinam propter Christi Domini contactum, alias autem non ita; neque agnoscit ut sacras, vel propter erroris periculum ad evitandam Idololatriam, quod semper facit circa ventia irrationalia: sic adorare non licet asinum, supra quem sedit Christus, quin potius, cum hæc applicatio pendeat à voluntate Dei, quæ per Ecclesiam nobis maximè nota sit, expedit ad Ecclesiæ usum recurrere, ne ullus error immisceatur; sic principes infideles poligami, seu qui plures habent uxores, non omnibus uxoribus æqualem suam excellentiam

R.P. Gormaz Theolog. Tom. I.

æqualiter communicant ad æqualem honorem illis exhibendum, licet omnes æqualiter sint uxores, sed uni tantum, illi nempe, cui volunt; sic fecit Rex Assuerus cum Regina Valthi, & postea cum Ester, ut deferrentur illi honores debiri Reginæ, quod non fecit cum aliis uxoribus, quas tunc habebat.

Idem fecit Salomon cum filia Pharaonis Regis Egypti, quod non fecit cum aliis ipsius uxoribus, idemque fertur de facto facere cum suis uxoribus Imperatorem Turcharum, aliisque principes infideles poligamos; inter adorationem autem Patriæ absolutam, & respectivam non est hoc grande discrimen, quod rem illam, quam adoramus adoratione respectiva Patriæ, non adoramus super omnia, sed adoramus Deum super omnia, cui illa excellentia essentialiter convenit; unde rem, quam adoramus adoratione Patriæ absoluta, adoramus super omnia: sic quando amamus proximum propter Deum, non amamus super omnia proximum, sed Deum: at quando amamus Deum propter suam bonitatem, amamus illum super omnia.

Idcirco si Deus velit applicare alicui Sancto excellentiam suam, ut adoraretur adoratione Patriæ respectiva, hoc facere posset, ut bene notavit Osea disp. 2. de Charitate sect. 4. num. 49. neque obstarer periculum Idololatriæ; siquidem posset Deus quàm plurimis modis illud impedire; sicut enim Deus olim communicavit suam excellentiam Sacerdotibus Legis scriptæ, eamque hodie communicat Sacerdotibus Legis gratiæ ad faciendos illos honorabiles honore Religioso, quamvis non Patriæ; exercemus enim actum Religionis, quando Sacerdotes ut tales honoramus; ita potuisset eis communicare suam excellentiam ad reddendos illos honorabiles honoratione respectivè Patriæ, quo pacto talis honor non maneret in illis ultimè; sed transiret ad Deum vel potentialiter, vel formaliter, ideoque super omnia honoraretur solus Deus, ut diximus numero superiori; quod autem de facto eam excellentiam suam non applicaverit, exinde haberetur congruentia, quod erat magnum Idololatriæ periculum; quamquam enim Deus absolute potuisset ea omnia pericula facile evitare, ut supra diximus, attamen cum in hac ordinaria providentia non ita illa anteverterit, congruum fuit, ut suam excellentiam non ita applicaverit illis creaturis rationalibus; unde sicut Deo non fuit necessarium, sed liberum ea pericula non evertere; ita non fuit necessarium, sed liberum suam excellentiam eo modo non applicare, videatur Bernal disp. de Incarnatione num. 57. ubi huic doctrinæ maximè faver: exinde.

Resp. jam in forma ad argumentum positum num. 94. neg. ant. ad probationem conc. ant. & nego conseq. Ratio est, quia non sunt capaces adorationes omnes illi homines, qui sunt capaces amoris Charitatis propter Deum & liquidem

F f f f

96.

liquidem ad eam capacitatem proximam adorationis requiritur, quod in se habeant aliquam propriam ipsorum excellentiam, qua reddantur digni adoratione, ut diximus num. 98. cumque eam excellentiam non habeant omnes homines, exinde non sunt proximè capaces talis adorationis. Rursus cum pura capacitas satis non sit, sicuti ut aliquis honoreretur ut Sacerdos, satis non est, quod sit capax Sacerdotij; sed ulterius requiritur ad eam respectivam adorationem Patriæ, quod applicata sit homini ad hunc finem divina excellentia; cumque excellentia divina non sit ita applicata hominibus, ut experientia ipsa, & praxi Ecclesiæ nobis constet; exinde dici non potest, quod omnes homines possint licitè adorari adoratione lacriæ; at divina bonitas applicata est omnibus viatoribus, omnibus Sanctis, & Beatis, ut possumus illos propter Deum amare, ut constat à num. 78. unde nulla est paritatis ratio.

Quapropter licet per eandem virtutem Patriæ, per quam Deum colimus propter propriam Dei excellentiam, non colamus homines propter excellentiam Dei; at per eandem virtutem Charitatis, per quam Deum amamus propter bonitatem suam, amamus etiam virtuosè homines propter bonitatem Dei, ut satis constat ex dictis; hancque esse D. Thomæ doctrinam patet ex 2. 2. quæst. 81. art. 4. ad 3. ubi sic habet: ad 3. dicendum, quod obiectum amoris est bonum: obiectum autem honoris, vel reverentia est aliquid excellens; bonitas autem Dei communicatur Creature, non autem excellentia bonitatis ejus; & ideo Charitas, qua diligitur Deus, non est virtus distincta à Charitate, qua diligitur proximus; Religio autem, qua honoratur Deus, distinguitur à virtutibus, quibus honoratur proximus.

DISPUTATIO II.

DE PRÆCEPTO CHARITATIS.

98. **Q**uæstio est de præcepto non quidem negativo, sed positivo, non per accidens, sed per se obligante juxta ea, quæ diximus num. 42. de spe; prima sententia igitur negat, dari tale præceptum Charitatis; ita aliqui, quos citat, & rejicit Castropalao. secunda sententia affirmat; ita communiter Theologij cum Angelico, Scoto, Bonaventura, & Exim. Doct. Circa tempus, in quo urgeat obligatio, est major dissensio inter Authores, ut infra videbimus; ceterum quia non possumus omnia latè prosequi, illa per singulas assertiones breviter dissolvemus, ut & sententiam nostram proferamus, & multitudinem opinionum impugnemus; pro quibus omnibus sit

quid scriptum est? quomodo legis? ille respondens dixit: diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex tota mente tua, & proximum tuum, sicut te ipsum, cui Christus: rectè respondisti; sed exinde clarè constat, extare speciale præceptum positivum amoris Dei super omnia: ergo &c.

Probatur 2. ex Alexandro VII. cit. num. 6. de spe, ubi damnat sententiam oppositam, & Innocentio XI. inter sexaginta quinque propositiones damnante 5. quæ sic habebat: *aut peccet mortaliter, qui actum dilectionis Dei semel tantum in vita eliceret, condemnare non audeamus*, & 6. *probabile est, ne singulis quidem rigorosè quinquennis per se obligare præceptum Charitatis erga Deum*, & 7. *tunc solam obligat, quia tenemur justificari, & non habemus aliam viam, qua justificari possimus*; ex quibus certum jam est, extare tale Charitatis præceptum. Confirm. ratione Theologica: finis hominis est Deus, & opera virtutum sunt media ad hunc finem consequendâ; atqui amor mediorum, quæ nobis præcipiuntur adhuc finem, procedit ex amore finis: ergo amor finis, sive actus Charitatis erga Deum primò locò nobis præcipitur; quæ sanè est ratio, propter quam Christus dixit, illud esse maximum, & primum mandatum; unde Theologi meritorè docent; hoc præceptum esse & naturale, & divinum; naturale quidem, prout lumine naturæ tenemur amare super omnia nostrum ultimum finem nobis à Deo destinatum, qui in hac Providentia est Deus ut Author supernaturalis, sive facie ad faciem possidendus; divinum autem, prout obligamur ad amorem hujus supernaturalis finis ex præcepto à Deo imposto.

SECTIO I.

Resolvitur Controversia.

99. **A**spero 1. cum secunda & vera sententia: datur speciale præceptum positivum amoris Dei super omnia. Probatur 1. ex Sacra Scriptura ubi Matth. 22. quidam Legis peritus Christum Dominum interrogavit: *Magister, quod est mandatum magnum in Lege?* cui Dominus ita Respondit: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua; hoc est maximum, & primum mandatum*: atqui dilectio Dei ex toto corde est amor Dei super omnia, & actus positivus Charitatis: ergo datur præceptum speciale positivum amoris Dei super omnia, sive actus positivi Charitatis. Confirm. ex Lucæ 10. ubi Christus Legis peritum interrogavit: *in Lege,*